

jo. In danes sem jo znova prebral z enako ljubeznijo, le da zdaj vse, kar je v njej opisano, poznam. Ko bi le tudi tokratna izdaja našla veliko takih mladih, ki iščejo nekaj lepega, prijemljivega, nekaj, kar jim v razrahljanem svetu znova vrača trdnost. "Govorim za tiste, ki ljubijo gore ..." je zapisal Marjan Lipovšek. In govori tako pretanjeno, tako predano, da mirno lahko rečemo, da je v vsakem obdobju zgodovine le nekaj redkih duš s pisateljskim talentom, ki tako goreče zrejo v gore in jih tako živo predstavijo bralcu.

Marjan Bradeško

Alpe in regionalno-razvojna vprašanja

Nika Razpotnik, Mimi Urbanc, Janez Nared: Prostorska in razvojna vprašanja Alp. Georitem 12. Ljubljana, Založba ZRC, 2009. 94 str.

Knjiga Prostorska in razvojna vprašanja Alp je izšla kot dvanajsta monografija v knjižni zbirki Georitem (ISSN 1855-1963), katere izdajatelj je Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. V knjigi so predstavljeni rezultati projekta DIAMONT (Data Infrastructure of the Alps – Mountain Orientated Network Technology), sofinanciranega s sredstvi Evropskega regionalno-razvojnega sklada znotraj programske pobude INTERREG III B "Alpski prostor", v okviru katerega so se ukvarjali z razvojnimi izzivi v Alpah.

David Bole (Geografski vestnik 81-2, str. 112–113) je ob oceni knjige zapisal: "Alpe podobno kot druga gorovja izkazujejo izrazito razvojno dvojnost. Na eni strani nekatera dobro povezana in dostopna dolinska območja doživljajo blaginjo, ki je pogosto povezana s suburbanizacijo predalpskih metropolitanskih območij, na drugi strani pa obstajajo območja, ki za ljudi in kapital niso več zanimiva in so zato podvržena depopulaciji. Urbanizacija Alp se spremi-

nja zlasti zaradi vpliva struktur- nje sprememb v gospodarstvu. Globalizacija in temeljni kulturni premiki v družbi vodijo k bolj izraziti internacionalizaciji tudi bolj odročnih alpskih pokrajin. Za alpski prostor se navaja zlasti rast in širitev rekreacijskih funkcij iz večjih mest proti podeželju, ki zato počasi pridobiva urbane funkcije in vse bolj urbano podobo. Na drugi strani starejša mestna središča z bogatimi zgodovinskimi in kulturnimi zmožnostmi pogosto stagnirajo, če se nahajajo zunaj razvojnega kroga, ki se običajno izoblikuje okoli večjih metropolitanskih območij. S temi in drugimi vprašanji se ukvarja knjiga Prostorska in razvojna vprašanja Alp."

V knjigi so najprej predstavljene kulturne razlike v Alpah in njihov vpliv na trajnostni regionalni razvoj. Sledi analiza stanj in teženj na območju Alp, pri čemer ne gre zgolj za klasično kvantitativno analizo na podlagi podatkovnih baz, temveč za širšo mnenjsko analizo strokovnjakov, na podlagi katere so avtorji lahko izluščili razvojne smernice v Alpah. Izoblikovale so se najpomembnejše grožnje razvoja Alp tako v sedanjosti kot v prihodnosti, med njimi pa najbolj izstopa proces marginalizacije alpskega podeželja, zlasti tistega, ki sloni na kmetijstvu in gozdarstvu ter je podvržen izseljevanju in staranju prebivalstva. Poudarjeni so tudi problemi zaraščanja kulturne pokrajine, širjenje urbanizacije na podeželska območja, gospodarska stagnacija zaposlitvenih središč, slaba opremljenost središčnih naselij z različnimi funkcijami ipd. Nadalje je predstavljena bolj klasična razvojna tipizacija, ki kaže, da so južni obronki Alp, med katere spadajo tudi slovenske Alpe, razvojno najbolj ogroženi. Na koncu avtorji predstavijo še slovenski pogled na predhodno obravnavane teme. Ugotavljajo, da kulturni dejavniki, kot so jezik, prisotnost manjšin in kulturna prvobitnost, v Sloveniji predstavljajo pomembnejše dejavnike regionalnega razvoja Alp kot v ostalih državah. Manj pa se od njih razlikujejo slovenske Alpe po glavnih razvojnih problemih, ki tarejo preostala alpska območja: marginalizacija odročnejših območij, zaraščanje, podnebne spremembe, negativen vpliv na zimski turizem ipd.

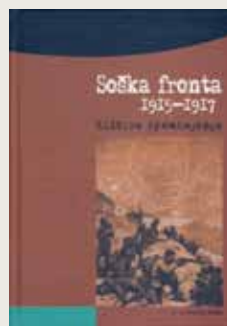
Knjiga nikakor ne postreže z

lahkotnim planinskim branjem, pač pa je namenjena predvsem strokovni javnosti in organom odločanja, ki se soočajo z regionalno-razvojnimi vprašanji. Zanje pa je knjiga pomembna, ker analizira celotne Alpe z različnih vidikov regionalnega razvoja, npr. kulturnega, gospodarskega, prostorskega. Za celotne Alpe so namreč "značilni primerljivi problemi in izzivi, ki jih lahko posamezna območja lažje obvladujejo z usklajenimi akcijami, medsebojnim sodelovanjem in prenosom dobrih praks." (Prostorska in razvojna vprašanja Alp, str. 86). Poleg tega ima knjiga tudi aplikativno vrednost, saj ni zgolj študija razvojnih problemov v Alpah, ampak nakazuje možne pristope reševanja in pospeševanja razvoja.

Matija Zorn

Še enkrat soška fronta

Soška fronta 1915–1917. Kultura spominjanja. Ur. Vincenc Rajšp. Dunaj, Slovenski znanstveni inštitut, Ljubljana, Založba ZRC SAZU, 2010. 191 str.

Dogajanje soške fronte v prvi svetovni vojni je vezano na gore nad Trento in na dolino reke Soče, zato je zanimivo tudi za planinsko zgodovino, spomini nanj pa še niso zbledeli. V zadnjih dvajsetih letih je bilo narejenih veliko študij in izdanih več knjig, ki opisujejo tisti čas. Natisnjenih je bilo več najdenih dnevnikov, ki so jih pisali vojaki med boji ali med prekinitvami vojskovanja. Taka dela navadno niso literarna vrednota niti celota, zapisano pa je vredno obelodaniti za spomin in v opomin mlajšim generacijam. Številne knjige so nastale na osnovi dokumentarnih materialov in fotografij iz tistega časa.

Novo delo Soška fronta – Kultura spominjanja je zbornik zapisov, ki so jih prispevali sami znani in priznani znanstveniki – zgodovinarji in slovenisti z Dunaja, iz Celovca, Nove Gorice in Ljubljane.

Besedila je zbral in uredil doc. dr. Vincenc Rajšp, ki je od leta 2000 direktor Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju, predgovor pa je prispeval Feliks J. Bister. Igor Grdina in Oto Luthar skušata z mislijo "Naj se konča" predstaviti dokončno spoznanje, da vojskovanje ni imelo nič skupnega s predvojnimi navdušenjem ter da je bilo predstavljanje posameznih epizod med leti 1914 in 1918 zelo neuravnoteženo.

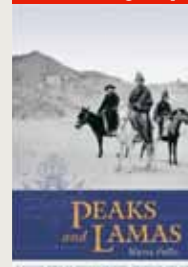
Gustavo Corni s pomočjo spominske literature opisuje resnične položaje na italijansko-avstrijski fronti. Marija Wakounig piše o položaju žensk v prvi svetovni vojni. Manfred Rauchensteiner govori o spominih na preteklost, ki se vedno znova spreminjajo. Rok Stergar opisuje, kako slovenska publicistika in politika obravnavata pojme vojne in miru. Marta Verginella osvetljuje velika nasprotja med spominom in pozabo. Petra Svoltšak ponuja nadroben vpogled v manj poznano tematiko in težko usodo civilnega prebivalstva z območja bojev: "Ljudje ob Soči so vojno od 23. maja 1915 dalje doživljali na lastnem dvorišču.

Izkušnjam mobilizacije v vsakdanjem življenju je sledila izkušnja izгона in brezdomstva." Irena Novak-Popov izčrpno predstavlja slovenske dnevnike iz prve svetovne vojne kot dragocen zgodovinski, kulturni in literarni vir. Vincenc Rajšp spominja na

Mladinska knjiga Trgovina

Slovenska 29, Ljubljana
T: 01 2410 656,
E: konzorcij@mk-trgovina.si

Pestra izbira knjig s področja gorništv, alpinizma, fotomonografij in potopisov

Marco Pallis:

Peaks and Lamas: A Classic Book on Mountaineering, Buddhism and Tibet

Counterpoint LLC; januar 2005
(mehka vezava; 448 strani; cena 16,63 eur)

KNJIGARNA KONZORCIJ